

Звонок А.О., магістр

Київський національний університет технологій та дизайну

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті узагальнено теоретичні підходи до управління інвестиційною діяльністю на підприємстві. Зазначено, що актуальність поглибленого вивчення інвестиційної діяльності підприємства визначається рядом умов: інтенсивністю зміни чинників зовнішнього інвестиційного середовища, високою динамікою основних макроекономічних показників, що пов'язані з інвестиційною активністю підприємств, темпами розвитку технологій, частими коливання кон'юнктури інвестиційного ринку, мінливістю державної інвестиційної політики і форм регулювання інвестиційної діяльності, що не дозволяють ефективно управляти інвестиціями підприємства на основі лише раніше накопиченого досвіду і традиційних методів інвестиційного менеджменту, оскільки під впливом багатьох факторів інвестиційні рішення окремих структурних підрозділів підприємства можуть мати різнонаправлений характер, що може призвести до виникнення протиріч і зниження ефективності інвестиційної діяльності в цілому.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, система управління, ефективність.

Звонок А.А., магістр

Київський національний університет технологій та дизайну

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ

Аннотация. В статье обобщены теоретические подходы к управлению инвестиционной деятельностью на предприятии. Определено, что актуальность углубленного изучения инвестиционной деятельности предприятия определяется рядом условий: интенсивностью изменения факторов внешней инвестиционной среды, высокой динамикой основных макроэкономических показателей, связанных с инвестиционной активностью предприятий, темпами развития технологий, частыми колебания конъюнктуры инвестиционного рынка, изменчивостью государственной инвестиционной политики и форм регулирования инвестиционной деятельности, не позволяют эффективно управлять инвестициями предприятия на основе только ранее накопленного опыта и традиционных методов инвестиционного менеджмента, поскольку под воздействием многих факторов инвестиционные решения отдельных структурных подразделений предприятия могут иметь разнонаправленный характер, что может привести к возникновению противоречий и снижению эффективности инвестиционной деятельности в целом.

Ключевые слова: инвестиционная деятельность, система управления, эффективность.

Zvonok A.

Kyiv National University of Technologies and Design

THEORETICAL APPROACHES TO MANAGING THE INVESTMENT ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Abstract. The article summarizes the theoretical approaches to management of investment activity at the enterprise. It is noted that the actuality of the in-depth study of the investment activity of the enterprise is determined by a number of conditions: the intensity of changes in the factors of the external investment environment, high dynamics of the main macroeconomic indicators related to the investment activity of enterprises, the pace of

technological development, frequent fluctuations of the investment market, the volatility of the state investment policies and forms of regulation of investment activity, which do not allow to effectively manage enterprise investments on a basis only previously accumulated experience and traditional methods of investment management, as under the influence of many factors, investment decisions of individual structural units of the enterprise may have a multi-directional character, which may lead to contradictions and reduce the efficiency of investment activity in general.

Keywords: investment activity, management system, efficiency.

Постановка проблеми. В сучасних умовах розвитку ділової активності в Україні ринкове середовище стає все більш динамічним. Однак розвиватися і успішно конкурувати можуть лише ті підприємства, котрі організують свою інвестиційну діяльність «стратегічно правильно».

Ефективне здійснення підприємством господарської діяльності у довготерміновій перспективі та забезпечення високих темпів розвитку, підвищення конкурентоспроможності за умов переходу до ринкової економіки значною мірою визначаються рівнем інвестиційної активності та масштабами інвестиційної діяльності. У макроекономічному аспекті інвестиційна діяльність є процесом закладання майбутнього економіки країни, оскільки зростання обсягів інвестицій сьогодні є підґрунтям високих темпів зростання ВВП країни в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень та невирішена частина проблеми. Питання управління інвестиційною діяльністю традиційно знаходилися у центрі уваги економічної науки. Значний внесок в теорію інвестування зробили такі відомі вчені-економісти, як М. Марковіць, Ф. Модільяні, М. Мілер, П. Массе, Дж. Кейнс, Д. Хайман, П. Самюелсон, В. Нордгауз, Дж. Кендрік. Безпосередньо, проблеми активізації інвестиційної діяльності на рівні підприємства досліджено в працях І. Бланка, М. Денисенко [3], А. Дуки [4], Т. Майорової, А. Пересади, С. Погасій [7], Н. Татаренко, В. Федоренко [8], Б. Щукіна та ін. У працях цих науковців досліджено загальні принципи формування інвестиційної політики та інвестиційного портфеля інвестиційних рішень, методи оцінки ефективності інвестування, які застосовуються в ринковій економіці та є найбільш доцільними для підприємств.

Метою дослідження є узагальнення теоретичних підходів до управління інвестиційною діяльністю на підприємстві.

Результати досліджень. У широкому значенні інвестиційна діяльність – це діяльність, пов'язана із вкладенням коштів в об'єкти інвестування з метою одержання прибутку. Подібне трактування міститься в Законі «Про інвестиційну діяльність» [1], відповідно до якого під інвестиційною діяльністю розуміється вкладення інвестицій і практичні дії з метою одержання прибутку й (або) досягнення іншого корисного ефекту.

У вузькому значенні інвестиційна діяльність, власне інвестування, являє собою процес перетворення інвестиційних ресурсів у вкладення [5, с. 26].

М.П. Денисенко наводить достатньо повне визначення: інвестиційна діяльність – сукупність виконуваних дій щодо ефективного вкладення коштів в інвестиційні програми і проекти, здатні принести достатню вигоду [3, с. 46].

Основною метою управління інвестиційною діяльністю є забезпечення найбільш ефективних шляхів реалізації інвестиційної стратегії підприємства на окремих етапах його розвитку. В кінцевому підсумку воно набуває конкретного вираження в максимізації ринкової вартості підприємства та підвищенні добробуту його власників у поточному та майбутніх періодах.

Інвестиційна діяльність відбувається на основі:

- інвестування, яке здійснюють громадяни, недержавні підприємства, господарські асоціації, спілки і товариства, а також громадські та релігійні організації, інші юридичні особи, засновані на колективній власності;

- державного інвестування, здійснюваного органами влади і управління України, місцевих рад народних депутатів за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів і позичкових коштів, а також державними підприємствами та установами за рахунок власних і позичкових коштів;

- іноземного інвестування, що здійснюють іноземні громадяни, юридичні особи та держави;

- спільного інвестування, здійснюваного громадянами та юридичними особами України, іноземних держав [2, с. 27].

Планування інвестиційної діяльності є необхідним процесом з ряду причин:

- для реалізації стратегій підприємство може використати різні види інвестицій, різний обсяг інвестиційних коштів, тому доцільно розробляти декілька альтернативних проектів;

- необхідність вибору з альтернативних інвестиційних проектів найбільш ефективного;

- необхідність якнайшвидшого отримання віддачі від інвестицій;

- планування сприяє зниженню ризику, що пов'язаний із прийняттям інвестиційних рішень [6, с. 162].

Основними складовими інвестиційної діяльності є інвестиційна інформація, інвестиційна активність, джерела інвестицій, інвестиційний об'єкт, інвестиційна територія, інвестиційна культура, інвестиційні ресурси та суб'єкти інвестиційної діяльності.

Інвестиційна інформація охоплює всі матеріали і початкові дані, за якими здійснюють пошук і вивчення джерел інвестицій, залучення інвесторів, формування необхідних ресурсів, визначення замовника, вибір виконавця інвестиційного проекту.

Інвестиційна активність – це багатогранна, ініціативна, наступально організована діяльність у сфері інвестицій, що ґрунтується на заповзятливості і комерційному розрахунку, припускає ефективну взаємодію всіх елементів інвестиційного процесу з метою успішного здійснення розроблених проектів і досягнення наміченого соціально-економічного ефекту.

Джерела інвестицій є формами фінансового забезпечення інвестиційної діяльності (грошові кошти та інші ресурси для реалізації розроблених програм і проектів).

Підходи щодо визначення джерел інвестиційного забезпечення діяльності сучасних підприємств включають наступні групи:

- бюджетні асигнування, які виділяються на загальнодержавному й місцевому рівнях;

- кошти спеціальних позабюджетних фондів фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, які утворюються підприємствами, регіональними органами управління, іншими організаційними структурами;

- власні ресурси підприємств (промислові інвестиції із прибутку й у складі витрат виробництва);

- фінансові ресурси різних типів комерційних структур (інвестиційних компаній, комерційних банків, страхових об'єднань, холдингових фінансово-промислових груп тощо);

- кредитні ресурси спеціально уповноважених державою інвестиційних установ (банків);
- іноземні інвестиції промислових та комерційних фірм, компаній, фізичних осіб;
- ресурси національних і зарубіжних інноваційних та венчурних фондів;
- приватні накопичення фізичних осіб [4, с. 68].

Класифікація цих джерел може бути здійснена за ознаками, наведеними у табл. 1.

Таблиця 1

Класифікація джерел інвестування діяльності сучасного підприємства

	Класифікаційна ознака	Групи джерел інвестування діяльності
1.	За напрямом залучення	- зовнішні - внутрішні
2.	За відносинами власності суб'єкта інноваційної діяльності	- власні - залучені - позикові
3.	За рівнем економіки	- макрорівень (державний) - мезорівень (регіональний, галузевий) - мікрорівень (окремих господарюючих суб'єктів інноваційної діяльності)
4.	За видами власності інвестора	- державні (бюджетні кошти і кошти позабюджетних фондів, державні запозичення, пакети акцій та інші основні засоби, оборотні кошти і майно державної власності) - недержавні (кошти і майно господарюючих суб'єктів комерційного і некомерційного характеру, суспільних об'єднань, фізичних осіб) - міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав
5.	За видами вкладень	- реальні - фінансові
6.	За матеріальністю	- матеріальні - нематеріальні

Джерело: систематизовано автором на основі [4; 7; 8].

Потенційно суб'єктами джерел інвестування можуть бути держава, органи місцевого самоврядування, юридичні і фізичні особи, у т.ч. іноземні, які мають спеціально виділені або тимчасово вільні грошові кошти в кругообігу капіталу, певні нагромадження і заощадження, а також резервні та страхові фонди і можуть вкладати їх з метою одержання вигоди.

Згідно із Законом України «Про інвестиційну діяльність» інвестиційна діяльність може здійснюватися за рахунок:

- власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, стихійного лиха, грошові нагромадження і заощадження громадян, юридичних осіб тощо);
- позичкових фінансових коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити);
- залучених фінансових коштів інвестора (кошти, одержані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб);

- бюджетних інвестиційних асигнувань;
- безоплатних та благодійних внесків, пожертв організацій, підприємств і громадян [1].

Метою управління інвестиційною діяльністю підприємства є отримання максимального прибутку не тільки в поточному, але і у перспективному періодах. Це передбачає розв'язання низки питань, зокрема: розробка інвестиційної стратегії підприємства; пошук і формування інвестиційних ресурсів; оцінка ефективності проектів; формування і оцінювання інвестиційного портфелю; оцінка інвестиційної привабливості підприємства та ін.

Висновки. Виходячи з вищенаведених даних можна зробити висновок, що система управління інвестиційною діяльністю підприємства є частиною загальної системи управління підприємством і включає розробку напрямів діяльності підприємства в частині інвестиційної, що орієнтована на збільшення прибутку, за рахунок довгострокових вкладення капіталів, призначених для створення, розміщення, реконструкції, модернізації, технічного переозброєння підприємства.

Ефективність системи управління буде досягатись за рахунок покращення інвестиційної діяльності в основних її частинах: організаційна забезпеченість, інформаційна забезпеченість, планування, контроль, моніторинг інвестиційних проектів, проведення фінансово-економічних розрахунків, оцінка ефективності.

Управління інвестиційною діяльністю передбачає необхідність проведення фінансово-економічних розрахунків, які пов'язані з потоками грошових коштів в різні періоди. Вирішальною при цьому є оцінка вартості грошей, яка з часом змінюється з урахуванням норми прибутку на фінансовому ринку.

Список використаної літератури

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII зі змінами від № 3370-IV (3370-15) від 19.01.2006 [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1560-12>.
2. Гончаренко Л. П. Инвестиционный менеджмент: учебн. пособие / Л. П. Гончаренко. – М.: КНОРУС, 2005. – 256 с.
3. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності / М. П. Денисенко. – К.: Алерта, 2001. – 338 с.
4. Дука А. П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: навч. посіб. / А. П. Дука. – К.: Каравела, 2011. – 424 с.
5. Ковтун Н. Теоретичні засади інвестиційного процесу та інвестиційної діяльності : співвідношення основних понять та категорій / Н. Ковтун // Вісник київського національного університету ім. Т. Шевченка. – 2008. – № 101. – С. 25–29.
6. Нікітіна А. В. Інвестиційна діяльність в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку / А. В. Нікітіна // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 2 (6). – С. 161–165.
7. Погасій С. О. Інвестиційний менеджмент (в прикладах і завданнях): навч. посібник / С. О. Погасій, О. В. Познякова, Ю. В. Краснокутська; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 337 с.
8. Федоренко В. Г. Инвестознaвство: підручник / В. Г. Федоренко, Ф. Гойко. – К.: МАУП, 2006. – 408 с.